

Egy év alatt:

Táppénzre 2,7 milliárd

A szakszervezeti szervezetek statisztikája szerint a múlt évben naponta 177 000 dolgozó volt táppénzes állományban, vagyis száz dolgozó közül öt nem vett részt a munkában — 55 millió munkanap esett ki a terhelésből. A gyógykezelési költségeken kívül 2,7 milliárd forint táppénzt fizettek ki, és mintegy

10 milliárd forintra becsülhető a népgazdaság vesztesége.

A tapasztalatok szerint a táppénzesek számának alakulása nem egyenletes: a csúcserték január—március hónapokra jut, viszont június—augusztusban aránylag kevesen vannak betegállományban. Az adatokból ki derül az is, hogy amíg a kisebb üzemekben a táppénzszintet már egy-két hosszabb időtartamú — például tbc-s — megbetegedés is számottevően befolyásolja, addig a nagyobb vállalatok „táppénzprofilija” nagyjából állandóan egyforma képet mutat. Még a betegség okai is többé-kevésbé ugyanazok.

Az ipari nagyüzemekben például a múlt évben minden dolgozóra átlagosan húsz betegségi nap jutott,

s ennek megoszlása a betegségek oka szerint: influenza, s heveny felsőlégúti fertőzések 3 nap, üzemi és egyéb balesetek 3,2 nap, szív- és érrendszeri betegségek 2,5 nap, emésztőrendszeri betegségek 2,1 nap, gümőkór 1 nap.

A statisztika szerint tehát ipari nagyüzemeinkben a

keresőképtelenséggel járó megbetegedéseket elsősorban a balesetek idézik elő.

De az utóbbi években rendszeresen ismétlődő influenzajárványok is sok zavart okoznak az üzemi munkában. (MTI)

Háromszor több...

Ugrásszerűen nőtt a termelés a Vas és Fémipari Ktsz-ben — Kezdeményezések

A Szegedi Vas- és Fémipari Ktsz új otthonában — a tavaly felépült Kátai közli üzemben — rendes kerékjavításba került a munka. A gépek, szerszámok végleges helyükre kerültek, a dolgozók is megszokták megváltozott környezetüket. Tavaly a vasas szövetkezet azt a célt tűzte maga elé, hogy vadonatúj gyárban csaknem megháromszorozza a termelést és részben megváltoztatja termékeit. Igényesebb és nehezebb fealdatokkal próbálkozik: pontosan 118 millió forint értékű munkát végez 1968 végéig.

Nagyobb export

Úgy tűnik, hogy a nem mindennapi vállalkozást sikerrel hajítja végre a megerősödött szövetkezet. Hetvenhárom nagyméretű borsócséplő gép készült a Szovjetunió, Jugoszlávia és az NDK számára. Ugyancsak szovjet megrendelők kérésére 3 baromfi-feldolgozó gépegységet, míg a hazai üzemek számára 110 műszerész esztergát gyártottak. A Vas- és Fém-

Kezdődhet a tanszervásárlás

Sajtótájékoztató

Szemléltetőeszköz és oktatófilm bemutatásával egybekötött sajtótájékoztatót tartott csütörtökön az Országos Tanszervásárlás és Értékesítő Vállalat. Elmondották, hogy az új tanévre kellően felkészültek. Jelenleg mintegy 80 millió forint értékű árukészlet van a raktárakban, s az év végéig további százmillió forint értékű tanszer, iskolai felsze-

relés, korszerű audiovizuális eszköz áll az oktatási és népművelési intézmények rendelkezésére.

Bejelentették, hogy 1969-ben forgalomba hozzák a Kis Korpetitor elnevezésű egyszerű, könnyen kezelhető tanuló oktatógépet, amely lehetővé teszi a programozott oktatás széleskörű alkalmazását az általános és középiskolákban.

ipari Ktsz dícsérete, hogy a gépek jól megfeleltek a munkában, különösebb reklamáció nem érkezett a vevőktől.

Nőtt a Vas- és Fémipari Ktsz exportja. Míg 1967-ben egy esztendő alatt összesen 14 millió 890 ezer forint értékű termék került külföldre, addig 1968 első félévében már 26 millió 161 ezer forintra emelkedett a gépipar. Az NDK-ban megszerették a ktsz munkáját: új termékként pürékészítő turbinákat gyártottak az NDK konzerviparának. De a hazai piacon is sikert ért el a ktsz, új terménydarálóit közkezeltek lettek, eddig mintegy 2500-at készítettek a VASERT megrendelésére.

Termelékenyebben

A szép teljesítményt, nagy erőfeszítéssel oldotta meg a munkaskolektíva. Amint Wéber Ferenc elnök elmondotta, a rendszeres termelés megszokása nélkül költségek az új gyárba. Sőt a Makón épülő üzem számára 100—120 szakképzett dolgozót is

Szegeden, a Vadász utcai és a Lechner téri részlegekben képeztek ki betanított munkássá az év első három hónapjában. A nehézségekkel jól megbirkóztak a szakemberek. Ezt mutatja, hogy a gyári „honfoglalás”, a szakmunkásképzés mellett 69 százalékkal emelkedett a termelékenység.

Az elmúlt évben egy óra alatt egy szövetkezeti dolgozó átlagosan mintegy 77 forint értéket hozott létre, ma egy szövetkezeti munkás több mint 126 forint értékű munkát végez el ugyanennyi idő alatt. Így lehetséges, hogy a Vas- és Fémipari Ktsz az első fél év végéig csaknem olyan eredménnyel dolgozott, mint tavaly egész esztendőben: több mint 50 millió forint értékű termék született a műhelyekben.

Gyártmányfejlesztés

A szövetkezetben nagy gondot fordítanak a korszerűsítésre, a gyártmányfejlesztésre; ennek érdekében nemrég külön tervezői-szerkesztői csoportot létesítettek. A gyártmányfejlesztés egy pillanatra sem szünetel, s ehhez külső segítséget is igénybe vesznek. A szövetkezet több feltalálással is kapcsolatot teremtett, akiknek új gépeit, szabadalmait elsőként a vasfém ktsz készíti el.

Bodó József, a ktsz főtechnológusa és Kelemen István, a Szegedi Nyomda szedőgépszerelője Wéber Ferenc kezdeményezésére korszerű gépet szerkesztett az alumíniumipar számára, amelyet a ktsz Unifrócs néven a Szegedi Ipari Kiállításon már bemutatott. A tervezés februárban elkészült — a gép megszületéséhez mindössze fél év kellett. Az új, kiváló berendezés automatikusan működik, egy ember irányításával 27-szer annyi terméket készít mint egy öntőmunkás.

M. I.

SIMAI MIHÁLY

Gyerekkocsik a parkokban

Mostanában egyre több a gyerekkocsi a parkokban: az oxigént lehelő fák alatt kismamák sétálnak, üldögélnek kicsinyeikkel. Élvezik a nyarat, a jó időt. Es — legalábbis közülük nagyon sokan — élvezik már a gyermekgondozási segély nyújtotta lehetőséget, azt a vívmányt, ami a családdal, a jövőendő nemzedékekkel való törődés nagy-szerű szimbólumaként hazánkban megvalósult.

— En hálás vagyok az államnak ezért a lehetőségetért. Úgy érzem, mintha a renделlettel valahogy még teljesebben törvénybe iktatták volna a gyermekem első nevetéséhez, gügyögő szavaihoz, első bizonytalan lépéséhez való jogomat — mondta egy kislányt napoztató fiatal mama. S hozzátette: — Azt hiszem, sokan gondolkodnak, éreznék ugyanígy.

Valóban: sokan. Hisz osztatlan egyetértéssel-elismeréssel találkozott a 3/1967 (I. 29.) számú kormányrendelet társadalmunk minden rétegében. Ma pedig, több mint másfél esztendővel életbelépése után már képet alkothatunk a gyermekgondozási segély kihatásairól is.

Mint ismeretes, az első segélyösszeget tavaly áprilisban-májusban fizették ki. 1967 első félévében összesen egymillió forintot folyósítottak a kisbabával otthonmaradó anyáknak. A statisztika olykor minden szónál beszédesebb, itt sem kell külön kommentár az emelkedéshez: 1968 első felében a kifizetett gyermekgondozási segélyek összege már 170 millió forintra rúgott, több mint 62 ezer kismama részesült az állami támogatásban. Különösen sok textiliparban dolgozó nő vette igénybe a segélyt: a munkások 4,4 százaléka. Szegeden is sokan élnek a lehetőséggel. Csak egy példát: a ruhagyárban a szülő nők 81,6 százaléka vette igénybe az anyáknak nyújtott kedvezményt. De idézhetünk adatokat egy közelmúltban végzett, több szegedi üzemet érintő felmérésről is. A vizsgált iparvállalatoknál 207 szakmunkásnő közül 168 vette igénybe a hosszabb szülői szabadságot, 259 betanított munkásnő közül pedig 206-an maradtak otthon a kisbabával. S hogy nemcsak a fizikai dolgozók, hanem a műszaki alkalmazottak is érdekeltek, arra bizonyosság a következő adat: hét szülő nő közül hatan igényt tartottak a segélyre.

Ráérősen gördülnék a modern gyerekkocsik a parkban, a kavicsos utakon; míg a kicsi szundikál a kocsiban, a mamák leg többje olvasgat. Szakkönyvek, tanácsadó füzetek is előkerülnek, ilyen körülmények közt bővebben van idő a tájékozódásra is. Azt hiszem, egy csecsemőgondozási, gyermeknevelési „ki mit tud”-on sokkal szélesebb körű tájékozottságról tanúskodnának ezek az anyukák. Jó dolgok, jó, hogy mindent igyekeznek megadni az apróságoknak, amit csak lehet.

Ezeknek az anyukáknak és gyerekeknek az egymásra mosolygása ma már hozzátartozik társadalmunk arculatához. Nyilvánvaló az is, hogy a gyermekgondozási segély hatásai még csak ezután bontakoznak ki a maguk teljességében. Ami már most világos: eredményeket hozott a segély rendszere, statisztikai — számokkal kimutatható — és erkölcsi — szinte fel sem mérhető — eredményeket egyaránt számontarthatunk.

Bármilyen hosszú azonban, egyszer az a két és fél év is elrepül, s természetesen nem is mindenki veszi igénybe ilyen hosszú ideig a segélyt. Az anyai hivatásukat betöltő nők előbb-utóbb visszatérnek a munkához, az üzembe, a hivatalba. Ez a visszatérés merőben más lesz, mint a korábbi időszakban, amikor a szülői szabadságról visszatérő nők munkába állítása általában nem jelentett problémát. Eredeti munkahelyükre, az eredeti fizetéssel rendre visszakérültek valamennyien.

S emmi esetre sem korai már most gondolni a gyermekgondozási segély igénybevétele után visszatérőre. Arra, hogy mit lehet tenni az ő érdekében, hogyan lehet még teljesebbé tenni az anyákról való gondoskodás rendszerét. Nem szabad, hogy nálunk majd zölcenőkkel, netán holmi szőrös-szívű garasoskodással kezdődjenek a munkás hétköznapi. Méltányosnak kell lenni velük szemben, figyelembe kell venni a kedvezmény igénybevétele mellett — különösen két vagy több gyermek esetében — felmerülő terheket is. Arra kell törekedni, hogy ne okozzon törést a hosszú kiesés, hogy az időközökben történt változásokkal, a szakma fejlődésével, az új technológiai eljárásokkal mielőbb megismerkedjenek a dolgozó asszonyok. Ehhez — hisz a technika és a tudomány rohamléptekkel fejlődik — jó lenne valamennyi türelmi időt is engedélyezni majd ott, ahol a körülmények ezt szükségessé teszik. Így bizonyára kialakul a megértésnek az a léggörbe, amit — fogadtatásként — a „segélyes” asszonyok joggal elvárhatnak a kollektívától.

A társadalom a segély biztosításával megtette és megteszi a magáét; a kisebb közösségeknek is úgy kell a továbbiakban gondolkodni és cselekedni, hogy tetteik méltók legyenek ehhez a nemes gesztushoz.

Újabb lakótömb épül az Odesszai körút mentén

Jó hír a tanácsházáról: folytatják az Odesszai körút kiépítését. Ez az útvonal — hasonlóan a szegedi oldal körútjaihoz — igen alkalmas a magasabb szintű beépítésre. Az „első fecskék” a KISZ

társasházai voltak, most pedig a városi tanács vb építési és közlekedési osztályának megbízásából osztálylakótömb beruházási programját készítette el a Csongrád megyei tanács tervező-vállalata.

A program felülvizsgálatokor megállapították, hogy a meghatározott költségek túlzottan magasak, ezért át kellett dolgozni. A tanács végrehajtó bizottsága által végül is jóváhagyott program szerint 168 négyszemélyesre tervezett lakást építenek az Odesszai körút mentén, a később még 190 lakás építhető fel.

Gyakorlat

A Magyar Népköztársaság területén a magyar és a szovjet hadsereg híradó csapatai közös gyakorlatot hajtottak végre. A gyakorlaton részt vesznek a magyar néphadsereg és a hazánkban ideiglenesen állomásozó

szovjet csapatok kijelölt törzsei és alakulatai. A gyakorlat során a résztvevők továbbfejlesztik ismereteiket a korszerű vezetési eszközök bonyolult harc körülmények között történő alkalmazásában.

Furino és Szinglinin...

Lótenyésztés Sándorfalván — Szállítás külföldre

A sándorfalvi Új Élet Tsz vezetői a nagy lóirtás éveiben is vallották, nem ment még el teljesen a magyar világhírű lótenyésztés napja. Sőt, bíztak abban, hogy egy újabb virágkora is következik. Váci József tsz-elnök mondta el: mindig számon tartották a nemzetközi nagy derbi győztes lovait. Kinyomozták azt is, hogy a külföldi „nagyemenők” szinte mindegyike magyar származású, egy olyan vérvonalból valók, mely hazánkban közel jutott a kipusztuláshoz. Régen a Furino és a Sziglinin-fajtákból Mezőhegyesen nemesítették ki a mezőhegyesi féléveket.

Hosszas munkával, országos szervezet segítségével ezekből a lovakból már csak 80 darabot sikerült felkutatniuk az országban. Ezek is 18—25 éves kancák, a lóélet végső határán. A megmentett állatokat állami tenyésztetbe vitték. Most mindent megtesznek azért, hogy legalább még egy-egy utódot nyerjenek tőlük. A sándorfalvi Új Élet Tsz gazdái — és még egy másik gazdaság — megkapták a kizárólagos jogot az országban ezeknek a csikóknak a felnevelésére. A tsz már korábban menesalápitását határozta el, s az első mezőhegyesi féléveket maguk vásárolták fel. Jelenleg már 49 ilyen lovak van. Saját nevelésű versenylovakkal először a dél- és kelet-magyarországi lovasbajnok-

ságban mutatkoztak be. A tanítás alatt levő lovak versenyében megszerezték az első-, a második- és a harmadik díjat is. Ezt követően már nemzetközi versenyre neveztek be, ahol 150 hazai és külföldi ló és lovas vetélkedőjében ugyancsak egy első és egy második díjat harcoltak ki maguknak a sándorfalvi lovasok.

A siker országos feltűnést keltett és jogot teremtett a sándorfalviaknak arra, hogy ezután minden évben megrendezhetik a Sándorfalvi Országos Meghívásos Lovasversenyeket. Az első találkozóra augusztus 19-én és 20-án délután kerül sor a férfiföldespusztai verseny pályán. Nyolc lovasiskola küldte el benevezését. Vendégeket várnak ide az ünnep két napjára az ország minden tájáról. S hogy szórakozásban sem legyen hiány, a pusztai szélén, festői környezetben építettek egy szép csikócsárdát. Ennek is most lesz a felavatása. A cél természetesen nemcsak a férfias sport fejlesztése, sokkal inkább üzlet a népgazdaság és a közösség számára. A nagyon drága minősített versenylovak eladásán túl közösen a szegedi IBUSZ-szal hazai és külföldi vendégek számára túralovaglásokot szerveznek. Ennek a Szegedi Szabadtéri Játékok és a külföldi vadászjárások idején mutatkozik nagy keletje. A vállalkozás rendeltetése to-

vább, hogy jótétű, erős ígáslovakat adjanak a társ-gazdaságoknak. Ezentúl pedig később nagyobb mennyiségben exportáljanak nyugati piacokra pecsenyecsikókat. A pecsenyecsikó új, fogalom, s kurrens árú a nyugati piacokon. Államunk 26 forintot fizet kilogrammonként, lényegesen többet, mint bármelyik más tenyésztett háziasított húsaért. A versenyre, tenyésztésre, gazdasági munkára nem alkalmas egyedekből tehát pecsenye lesz a párizsi, londoni és az olasz éttermekben. Bizonyos, hogy ezek az üzleti lehetőségek más gazdaságokat is arra ösztönöznek majd, hogy az eddig elhanyagolt lótenyésztői munkát a szarvasmarha-tenyésztést megközelítő rangra emeljék. Erre serkentett már a tavalyi Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár is, ahol 80 ezer forintnál kezdődött külföldi vevők számára a jó magyar ló ára.

Csepi József